

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 10 febr. 1905, kl. 3 e. m.

Betänkande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående nedsättning af afgiften för inrikes postförsändelses rekommendation m. m.

(1:a A).

I proposition n:o 15 har Kungl. Maj:t, på framställning af generalpoststyrelsen och under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för den 20 nästlidna januari, föreslagit Riksdagen att för sin del medgifva,

att den afgift, som för inrikes postförsändelses rekommendation bör i Sverige utöfver belöpande postbefordringsavgift erläggas, skall utgöra 15 öre;

att, med bibehållande i öfrigt af gällande stadganden rörande ersättning af postmedlen för förkommen eller skadad inrikes rekommenderad försändelse, ersättningsbeloppet må begränsas till 36 kronor;

att, med upphäfvande af nuvarande stadganden om ersättning af postmedlen för inrikes postförskotts-försändelse, som gått förlorad medan densamma befunnit sig under postverkets vård, för dylik ersättnings utbetalande skola tillämpas enahanda grunder, som om försändelsen icke varit belagd med postförskott, samt

att nu föreslagna bestämmelser må träda i kraft den 1 juli 1905.

Enligt ofvan omförmälda statsrådsprotokoll har chefen för civildepartementet vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anfört följande:

Bih. till Riksd. Prot. 1905. 5 Saml. 1 Afd. 1 Häft. (N:o 1).

»I underdånig skrifvelse den 4 juni 1904 har generalpoststyrelsen gjort framställning om nedsättning till 15 öre af rekommendationsavgiften för in- och utrikes postförsändelse samt i samband därmed hemställt om begränsning af det belopp, hvarmed ersättning bör af postmedel utgå för förlust af eller skada å rekommenderad *inländsk* postförsändelse, äfvensom om förändrade grunder för postverkets ersättningsskyldighet för orekommenderad eller oassurerad inrikes postförsändelse, som gått förlorad.

Hvad först angår rekommendationsavgiften för postförsändelser, gälla för närvarande följande bestämmelser.

Enligt nådiga kungörelsen den 5 juli 1884 angående förändring i portoavgifterna för inrikes bref och brefkort samt i avgiften för inländsk postförsändelses rekommendation är den avgift, som för rekommendation af inländsk postförsändelse bör utöfver belöpande porto erläggas, bestämd till 20 öre. Genom nådigt bref till generalpoststyrelsen af den 10 december 1886 har Eders Kungl. Maj:t förklaradt, att rekommendationsavgiften för försändelser till länder och orter inom världspostföreningen — hvilken avgift enligt nu gällande världspostkonvention är bestämd till högst 25 centimes — skall utgå med 20 öre för hvarje försändelse; och jämlikt nådiga brefvet den 10 juni 1892 hafva rekommenderade brefpostförsändelser från Sverige till länder och orter utom världspostföreningen i nu förevarande hänseende likställts med rekommenderade försändelser till länder och orter, som tillhöra världspostföreningen. Rekommendation å paket förekommer icke i Sverige.

Den rekommendationsavgift, som här i landet upptages, utgör således 20 öre för försändelse, vare sig denna är inrikes eller adresserad till utlandet.

Vid särskilda tillfällen hafva inom Riksdagen väckts förslag i syfte att få en nedsättning i rekommendationsavgiften för inrikes bref till stånd. Med anledning af en år 1899 väckt motion om rekommendationsavgiftens för dylik försändelse nedsättning till 10 öre anhöll Riksdagen i skrifvelse den 29 april samma år, att Eders Kungl. Maj:t måtte låta utreda, huruvida och under hvilka villkor en nedsättning i rekommendationsavgiften för inrikes brefpostförsändelser kunde ske, samt till Riksdagen inkomma med det förslag, hvartill denna undersökning kunde gifva anledning. Anbefalld att verkställa omförmälda utredning och inkomma med därpå föranledt förslag, anförde generalpoststyrelsen i underdånigt utlåtande af den 9 december 1899, bland annat, att statistiska beräkningar, som styrelsen låtit anställa angående svenska postverkets inkomst af rekommendations-

afgifter för åren 1897, 1898 och 1899, gåfve vid handen att, därest rekommendationsafgiften för inrikes brefpostförsändelser varit 10 öre i stället för 20 öre, detta skulle för postverket medfört en minskad inkomst af för år 1897 omkring 241,000 kronor, för år 1898 omkring 247,000 kronor och för år 1899 omkring 268,000 kronor, samt att, om under samma tid rekommendationsafgiften för brefpostförsändelser till utlandet varit i lika mån nedsatt — enligt generalpoststyrelsens åsikt borde nämligen en nedsättning af den inrikes rekommendationsafgiften icke företagas annat än i sammanhang med en liknande reform i afseende å rekommenderade försändelser till utlandet — postverkets inkomster för åren 1897, 1898 och 1899 skulle ytterligare minskats med respektive omkring 33,800, 41,600 och 38,000 kronor. Vidare framhöll generalpoststyrelsen, att styrelsen, som ingalunda förbisåge, att den i Sverige utgående rekommendationsafgiften vore väl hög i jämförelse med motsvarande afgift inom åtskilliga andra länder, ansåge önskvärdt, att ifrågavarande afgift fördenskull blefve i sinom tid nedsatt, om än icke på en gång med så mycket som halfva beloppet, samt att styrelsen för sin del icke heller skulle vara obenägen att tillstyrka någon nedsättning af såväl den inrikes rekommendationsafgiften som motsvarande afgift för rekommenderade försändelser till utlandet, om blott förhållandena tilläte en afsevärd minskning af postverkets inkomster. Med afseende emellertid å de stora kraf i finansiellt hänseende, som redan då ställdes och under en nära framtid än ytterligare syntes komma att ställas på svenska postverket, ansåge generalpoststyrelsen tidpunkten för det dåvarande icke lämplig att förminska postverkets inkomst af rekommendationsafgifterna.

Med afseende å hvad generalpoststyrelsen anfört, fann Eders Kungl. Maj:t den 22 december 1899 Riksdagens förenämnda skrifvelse icke böra föranleda någon Eders Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Till stöd för sin nu gjorda framställning i förevarande hänseende har generalpoststyrelsen anfört följande.

Då de finansiella skäl, på grund af hvilka frågan om rekommendationsafgiftens sänkning år 1899 undanskjutits, med svenska postverkets nuvarande, i ekonomiskt hänseende fördelaktiga ställning förlorat sin hufvudsakliga betydelse, ansåge generalpoststyrelsen tiden vara inne att till förnyad behandling företaga nämnda fråga, hvarvid styrelsen fortfarande vore af den åsikt, att, om en dylik sänkning komme till stånd beträffande inrikes försändelser, något skäl icke föreläge, hvarför

rekommendationsafgiften för försändelser till utlandet skulle bibehållas vid högre belopp.

Hvad som ur generalpoststyrelsens synpunkt talade för rekommendationsafgiftens nedsättning vore i främsta rummet styrelsens önskan att såvidt möjligt tillmötesgå allmänhetens kraf på lättnader rörande postafgifterna, men dessutom syntes en dylik nedsättning i sin mån bidra till att minska den nu brukliga försändningen af penningar i vanliga bref, hvilken försändning dels för postfunktionärerna innebure en frestelse till oärlighet och dels vore ägnad att, därest vanligt bref med inneliggande penningar förkomme, alstra misstro mot postverket.

Enligt tillgänglig statistik hade antalet *inrikes* rekommenderade försändelser under åren 1900—1903 beräknats till respektive 3,738,135, 3,791,400, 3,721,510 och 3,844,000 samt antalet rekommenderade försändelser *till utlandet* under samma år till respektive 390,634, 397,563, 402,190 och 452,694. Dessa tal omfattade emellertid såväl portopliktiga försändelser som sådana i posttjänsten eller eljest aflåtna försändelser, hvilka befordrats afgiftsfritt. Under förutsättning att under åren 1900—1903 de portopliktiga rekommenderade försändelsernas antal utgjort samma procent af hela antalet rekommenderade försändelser som vederbörande medelprocent för åren 1897—1899 — sådan denna medelprocent framgått af den år 1899 verkställda ingående undersökningen i ämnet — skulle under åren 1900—1903 de portopliktiga rekommenderade *inrikes* försändelsernas antal utgjort respektive 2,833,506, 2,873,881, 2,820,905 och 2,913,752 samt antalet portopliktiga rekommenderade försändelser *till utlandet* respektive 377,743, 384,443, 388,918 och 437,755. Om således, såsom i förut omförmälda motion vid 1899 års riksdag blifvit angående inrikes försändelser föreslaget, den rekommendationsafgift, som här i landet upptoges, under t. ex. år 1903 utgått med allenast 10 öre för försändelse, skulle detta för sistnämnda år inneburit en minskad inkomst för postverket af, beträffande inrikes rekommenderade försändelser 291,375 kronor samt beträffande rekommenderade försändelser till utlandet 43,776 kronor eller tillhopa 335,151 kronor.

Äfven om en på nu angifvet sätt beräknad minskning i inkomsten af rekommendationsafgifter skulle i någon mån motvägas af den ökning i de rekommenderade försändelsernas antal, som antoges blifva en följd af en lägre rekommendationsafgift, ansåge sig generalpoststyrelsen dock icke kunna förorda en så väsentlig sänkning af ifrågavarande afgift som till hälften af dess nuvarande belopp, isynnerhet som styrelsen dels nyligen hos Eders Kungl. Maj:t gjort underdånig framställning om viss nedsättning af de inrikes postanvisnings- och postförskottsafgifterna

och dels hade för afsikt att inom den närmaste tiden föreslå en minskning jämväl af det inrikes paketportot. Rekommendationsafgiftens sänkning syntes därför icke böra sträckas längre än till 15 öre. I Norge utginge visserligen den inrikes rekommendationsafgiften med endast 10 öre (rekommendationsafgiften för försändelser från Norge till utlandet utgjorde 20 öre), men i Danmark vore afgiften, vare sig fråga vore om inrikes försändelser eller försändelser till utlandet, fastställd till 15 öre samt i Tyskland, Nederländerna och Österrike till belopp, som i svenskt mynt motsvarade respektive 18 öre, 15 öre och 18 öre.

Enligt förut omförmälda statistiska beräkningar skulle den inom Sverige utgående rekommendationsafgiftens sänkande till 15 öre för år 1903 inneburi en minskad inkomst för postverket af, beträffande inrikes försändelser 145,688 kronor samt beträffande försändelser till utlandet 21,888 kronor, eller sålunda tillhopa 167,576 kronor.

I sammanhang med berörda vid 1899 års riksdag förevarande förslag om rekommendationsafgiftens nedsättning ifrågasattes äfven, huruvida icke därjämte en nedsättning borde äga rum i det belopp, hvarmed postverkets ersättningsskyldighet för förkomna rekommenderade försändelser utginge, och i sin nu föreliggande underdåniga skrivelse framhåller äfven generalpoststyrelsen, att, på sätt redan i dess förenämnda underdåniga utlåtande den 9 december 1899 antydts, i samband med nedsättning af den inrikes rekommendationsafgiften borde ställas en sänkning af det belopp, hvarmed förlust af eller skada å inrikes rekommenderad försändelse för närvarande ersättes af postmedel.

I detta afseende är nu, enligt § 8 af nådiga förordningen angående postverkets ansvarighet för försändelser, som till postbefordran aflämnats, den 12 november 1872, stadgadt att, om rekommenderadt bref går förloradt, medan ännu postverkets ansvarighet därför fortfar, utbetalas af postmedlen till afsändaren, emot rekommendationsbevisets återställande, 50 riksdaler, samt att, om sådant bref framkommit, men förseglingen därå finnes rubbad eller omslaget så skadadt, att någon del af brefvets innehåll kunnat därur uttagas, och medelst sådan förteckning, som i förordningens § 6 omförmåles, varder visadt, att brefvet vid däraf före dess utlämnande till adressaten å ankomstortens postanstalt verkställdt öppnande icke innehållit penningar eller andra saker till ett sammanlagdt värdebelopp af 50 riksdaler, afsändaren äger att, emot rekommendationsbevisets återställande, af postmedlen åtnjuta skillnaden mellan nämnda belopp och värdet af det, som brefvet må befunnits innehålla. Vidare har genom nådigt bref till generalpoststyrelsen den

4 november 1876 angående förändrade bestämmelser rörande taxeringen och postbefordran af brefkort m. m. — jämte det bestämmelser meddelades därom, att s. k. lokalbref samt brefkort och försändelser under band kunde rekommenderas — förklarats, hvad lokalbref beträffar, att rekommendationen ägde rum på de villkor, som i allmänhet gällde för rekommendation, samt beträffande brefkort och försändelse under band, att, i öfverensstämmelse med hvad genom den i Bern den 9 oktober 1874 afslutade internationella posttraktat blifvit för den internationella postutväxlingen bestämdt, rekommendationen erhöles på de villkor, som därför blifvit i allmänhet stadgade Slutligen har genom nådigt bref till generalpoststyrelsen den 21 december 1888 i sammanhang med förordnande om så kallade kortbrefs införande, stadgats, att rekommendation kunde å kortbref meddelas, dock att sådana kortbref icke finge innehålla penningar eller andra värdesaker.

De sålunda gifna bestämmelserna, hade enligt hvad generalpoststyrelsen i nu föreliggande skrifvelse meddelat, af styrelsen — särskildt med hänsyn därtill att enligt den i fråga om rekommendation å brefkort och försändelser under band åberopade posttraktaten i Bern, likasom jämligt nu gällande allmänna internationella bestämmelser, ersättning icke utginge för *skada* å rekommenderad försändelse — så tolkats, att den genom förordningen den 12 november 1872 stadgade ersättningsskyldighet vid rekommenderad försändelses förlust gällde samtliga inrikes rekommenderade försändelser, men att den i samma förordning stadgade ersättningsskyldighet vid inträffad skada å rekommenderad försändelse afsåge endast inrikes rekommenderade *bref*; och hade i enlighet därmed hithörande bestämmelser i gällande allmänna poststadga affattats.

I åtskilliga främmande länder vore — upplyser generalpoststyrelsen vidare — den godtgörelse, som af postmedel utginge för en förkommen inrikes rekommenderad brefpostförsändelse, väsentligt lägre än det svenska ersättningsbeloppet. Så vore motsvarande belopp i Norge och Danmark begränsadt till 20 kronor samt i Tyskland, Nederländerna och Österrike till, i svenskt mynt, respektive 37 kronor 80 öre, 37 kronor 50 öre och 30 kronor. I den internationella postutväxlingen utgjorde ersättningsbeloppet för förkommen rekommenderad försändelse 50 francs, det vill säga 36 kronor.

Det svenska ersättningsbeloppet syntes således — yttrar generalpoststyrelsen härefter — få anses ovanligt högt, hvadan särskildt i sammanhang med sänkning af rekommendationsafgiften, en nedsättning af nämnda ersättningsbelopp syntes böra ske. Dock funne styrelsen

detta belopp icke lämpligen böra på en gång sänkas lägre än till likhet med hvad som gällde i den internationella utväxlingen eller sålunda till 36 kronor.

Slutligen har, såsom jag förut antydt, generalpoststyrelsen i sin förevarande skrifvelse upptagit frågan, i hvilken mån postverket skäpligen kan anses böra i den inrikes postutväxlingen utbetala ersättning för förkommen postförskotts försändelse, som icke är rekommenderad eller assurerad.

Såsom generalpoststyrelsen erinrar, är genom nådiga kungörelsen den 26 maj 1882 angående ändring i gällande bestämmelser om postverkets ansvarighet för försändelser, som till postbefordran aflämnats, assuransafgiftens belopp m. m., bland annat förordnadt, att för postförskotts försändelse i allmänhet, hvilken gått *förlorad*, medan densamma befann sig under postverkets vård, till afsändaren utbetalas ersättning af postmedlen till det belopp, hvarå postförskottet lyder, samt att då postförskott meddelats å assurerad försändelse och, under det denna befann sig under postverkets vård, antingen innehållet i dess helhet eller till någon del gått förloradt eller försändelsen blifvit skadad, ersättning skall till afsändaren utgå med det belopp, hvartill assuransen berättigar, utan att tillika godtgöres det belopp, hvarå postförskottet lyder.

För en under postbefordringen *förkommen* inrikes postförskotts försändelse, som icke vore rekommenderad eller assurerad — yttrar generalpoststyrelsen — utbetalades således godtgörelse, motsvarande postförskottsbeloppet. Vid *skada* å dylik försändelse fästes däremot icke särskildt afseende vid försändelsens egenskap att vara belagd med postförskott, hvadan ock, om försändelsen vore att hänföra till brefposten, ersättning för skada icke utginge, samt, därest fråga vore om skada å oassureradt postförskottspaket — såsom förut nämnts, meddelades icke i Sverige rekommendation å paket — godtgörelsen beräknades efter enahanda grunder som skadestånd för oassureradt, med postförskott icke belagdt paket.

Vidare anför generalpoststyrelsen följande.

De inom Sverige gällande bestämmelser rörande ersättning för orekommenderad eller oassurerad postförskotts försändelse, som gått förlorad, skilde sig från hvad i sådant afseende gällde såväl i den internationella postutväxlingen som inom andra länder. I den internationella utväxlingen meddelades ej postförskott å orekommenderad eller oassurerad brefpostförsändelse. Samma vore förhållandet inom Norge. Inom Danmark och Tyskland kunde visserligen likasom i Sverige orekom-

menderad eller oassurerad brefpostförsändelse beläggas med postförskott, men om dylik försändelse förkomme under postbefordringen, utginge icke någon ersättning af postmedlen; och hvad anginge postförskottspaket, så gälle såväl i den internationella utväxlingen som inom Norge, Danmark och Tyskland, att ersättning för dylikt paket, som under postbefordringen förkommit, utginge efter enahanda grunder, som om paketet icke varit belagdt med postförskott. Att, efter det en postförskottsförsändelse utlämnats till adressaten, vederbörande postverk vore ansvarigt för postförskottsbeloppet, låge i sakens natur, men att, om en postförskottsförsändelse ginge förlorad under befordringen, försändelsens egenskap att vara belagd med postförskott skulle grunda någon särskild rätt till ersättning af postmedlen, syntes styrelsen icke väl stämma med postförskottets innebörd. Postförskottsbeläggningsen vore nämligen ett sätt att genom postverkets förmedling få ett visst belopp inkasseradt, och den postförskottsafgift, som afsändaren hade att erlægga, utgjorde ersättning till postverket för dess särskilda bestyr med behandlingen af dylik försändelse, men däremot vore, såsom äfven beträffande den inre posttjänsten i Norge, Danmark och Tyskland uttryckligen stadgats, postförskottsbeläggningsen icke en värdeangifvelse. Oegentligheten af den i Sverige i förevarande hänseende gällande bestämmelse framträdde bjärtast beträffande orekommenderad och oassurerad *brefpost*-försändelse, som vore belagd med postförskott. Dylik försändelse torde nämligen i allmänhet icke i och för sig äga något värde — innehållet utgjordes oftast af en räkning eller dylikt — och om försändelsen förkomme under postbefordringen, och ersättning, motsvarande postförskottsbeloppet, utbetalades af postmedlen, hade afsändaren dock gent emot adressaten kvar den fordran, som skolat genom postförskottsbeläggningsen indrifvas. Afsändaren kunde således två gånger bereda sig godtgörelse för sagda fordran.

Angående ett oassureradt postförskottspaket kunde visserligen icke sägas, att det i allmänhet saknade värde, men någon verklig grund därtill att, om sådan försändelse ginge förlorad, godtgörelse skulle utbetalas med högre belopp än om försändelsen icke varit belagd med postförskott, syntes — särskildt med hänsyn till hvad af styrelsen förut anförts om postförskottsbeläggningsen och postförskottsafgiftens natur — svärligen kunna uppvisas. Ägde en postförskottsförsändelse sådant värde, att afsändaren ansåge sig böra särskildt försäkra sig mot den förlust, som kunde drabba honom därigenom att försändelsen förkomme, stode det ju honom fritt att assurera eller, i fråga om brefpostförsändelse, rekommendera försändelsen. Afsändare af en vanlig post-

förskottsförsändelse inom Sverige hade för närvarande, utan att behöfva erlägga assurancesafgift, samma rätt till ersättning vid försändelsens förlust som afsändare af en postförskottsförsändelse med angifvet värde till belopp, motsvarande postförskottet. Följdriktigheten syntes fordra, att den inom Sverige meddelade bestämmelse rörande ersättning för *förkommen* postförskottsförsändelse, som icke vore rekommenderad eller assurerad, ändrades till öfverensstämmelse med hvad som gällde i fråga om godtgörelse för *skada*, som under postbefordringen tillskyndats dylik försändelse, det vill säga att för ersättnings utbetalande samma grunder skulle tillämpas, som om försändelsen icke varit belagd med postförskott.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt har generalpoststyrelsen i underdånighet hemställt, att Eders Kungl. Maj:t måtte för tillämpning från tidpunkt, som af Eders Kungl. Maj:t bestämdes, förordna,

att den afgift, som för postförsändelses rekommendation borde i Sverige utöfver belöpande postbefordringsafgift erläggas, skulle utgöra 15 öre;

att, med bibehållande i öfrigt af hittills gällande stadganden rörande ersättning af postmedlen för förkommen eller skadad inrikes rekommenderad försändelse, ersättningsbeloppet begränsades till 36 kronor;

samt att, med upphäfvande af hittillsvarande stadganden om ersättning af postmedlen för inrikes postförskottsförsändelse, som gått förlorad, medan densamma befunnit sig under postverkets vård, för dylik ersättnings utbetalande skulle tillämpas enahanda grunder, som om försändelsen icke varit belagd med postförskott.

Mot generalpoststyrelsens förslag om en sänkning af rekommendationsafgiften för in- och utrikes postförsändelser har jag intet att erinra. Äfven om det från viss synpunkt varit önskligt, att denna nedsättning kunnat göras i den omfattning, som vid 1899 års riksdag föreslogs, anser jag dock någon sänkning af rekommendationsafgiften utöfver hvad styrelsen nu föreslagit icke böra ifrågakomma, enär en sänkning äfven af andra postbefordringsafgifter, ledande till en afsevärd minskning af den inkomst, de förut lämnat, af generalpoststyrelsen föreslagits och synes böra, i den mån så ej redan skett, komma till stånd.

I detta afseende tillåter jag mig erinra, att Eders Kungl. Maj:t den 17 juni 1904 bifallit generalpoststyrelsens förut omnämnda underdåniga förslag om nedsättning från 15 till 10 öre af afgiften för postanvisning och postförskott, som utväxlas mellan inrikes orter å belopp icke öfverstigande 5 kronor. Denna nedsättning har af generalpoststyrelsen beräknats innebära en minskad inkomst af 61,464 kronor 90

öre för år, hvilken minskning emellertid antages komma att så småningom utjämnas genom stegring i antalet dylika försändelser. Vidare har generalpoststyrelsen i underdånig skrifvelse den 6 juni 1904 väckt förslag om en väsentlig sänkning af det inrikes paketpostportot, hvilket förslag jag jämväl i dag torde få underställa Eders Kungl. Maj:ts godkännande. Detta förslag skulle enligt styrelsens beräkning hafva, om det år 1903 varit i tillämpning, föranlett en minskning i postverkets inkomster af 199,609 kronor 41 öre.»

Departementschefen förmälde vidare, att hvad generalpoststyrelsen i öfrigt hemställt såväl beträffande begränsning af postverkets ersättnings-skyldighet för förkommen eller skadad rekommenderad inrikes post-försändelse som i fråga om ändrade grunder för postverkets ersättnings-skyldighet för orekommenderad eller oassurerad inrikes postförsändelse, som gått förlorat, syntes honom, på de skäl styrelsen därför anført, böra vinna Kungl. Maj:ts bifall; och hemställde departementschefen, att, då emellertid de bestämmelser, uti hvilka ändring sålunda föreslagits, med undantag af rekommendationsafgiften för utrikes post-försändelse, tillkommit med Riksdagens medverkan, Kungl. Maj:t måtte för Riksdagen framlägga det förslag, som numera i ofvan omförmälda proposition, n:o 15, blifvit af Kungl. Maj:t framställt, äfvensom att med pröfningen af generalpoststyrelsens förslag i öfrigt måtte få anstå, till dess Riksdagen fattat beslut i de till Riksdagen hänskjutna frågorna, hvilken sistnämnda hemställen jämväl bifölls.

Då, enligt hvad generalpoststyrelsen anført, det varit hufvudsakligen finansiella skäl, som tillförene undanskjutit frågan om rekommendationsafgiftens sänkning, men dessa enligt styrelsens uppfattning numera förlorat sin egentliga betydelse, lärer en öfversikt af postverkets finansiella ställning under de senaste åren vara af behovet påkallad; och har utskottet därför låtit uppgöra nedanstående tabellariska öfversikt, utvisande i jämna hundratal kronor postverkets inkomster, utgifter och behållning åren 1898—1903,

År	Inkomster	Utgifter	Behållning
1898	10,310,400	9,390,900	919,500
1899	11,121,300	10,259,500	861,800
1900	11,883,900	11,218,800	665,100
1901	12,842,100	12,205,700	636,400
1902	14,007,600	13,138,000	869,600
1903	15,893,700	13,999,300	1,894,400

Den ifrågavarande kungl. propositionen är, såsom här ofvan åberopade statsrådsprotokoll gifver vid handen, föranledd af en utaf generalpoststyrelsen i ämnet gjord framställning och afser främst en nedsättning af rekommendationsafgiften för inrikes postförsändelse samt i sammanhang därmed en sänkning af det belopp, hvarmed förlust af eller skada å rekommenderad dylik försändelse må af postverket ersättas.

Frågan om nedsättning af rekommendationsafgiften förevar till behandling vid 1898 och 1899 årens riksdagar. Förstnämnda år hade nämligen i en inom Andra Kammaren väckt motion förslag framställts om aflåtande af en skrifvelse till Kungl. Maj:t angående nedsättning i afgiften för rekommenderade inrikes bref från 20 till 10 öre. Bevillningsutskottet afstyrkte emellertid motionen; och blef utskottets hemställan af Riksdagens båda kamrar bifallen. Enahanda förslag upptogs vid 1899 års riksdag, jämväl denna gång genom motion i Andra Kammaren, och föranledde nu en skrifvelse till Kungl. Maj:t, däri Riksdagen anhöll, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, huruvida och under hvilka villkor en nedsättning i rekommendationsafgiften för inrikes brefpostförsändelser kunde ske, samt till Riksdagen inkomma med det förslag, hvartill denna undersökning kunde gifva anledning.

Riksdagens berörda skrifvelse föranledde emellertid af skäl, som i statsrådsprotokollet närmare omförmälas, då icke till någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Beträffande först den formella sidan af förslaget, i hvad detsamma afser en nedsättning af den nu gällande rekommendationsafgiften, har utskottet ansett sig böra erinra, att jämlikt bestämmelserna i 60 § regeringsformen postmedel äro att hänföra till bevillningar samt i följd af denna sin natur af beskaffenhet att tillhöra Riksdagens beslutanderätt. På grund häraf tillkommer det Riksdagen att ensam bestämma postporto och alla de öfriga hithörande afgifter, som ingå bland postmedlen.

Såsom stöd för riktigheten af sin här ofvan angifna uppfattning åberopar bevillningsutskottet, hurusom vid 1870 års riksdag i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut rörande dels frankeringsfrihet för inrikes bref mot viss tilläggsafgift, dels frankeringsafgifterna för inrikes bref, dels ock befodringsafgiften för småpaket omröstning jämlikt § 65 riksdagsordningen anstälts inom kamrarna. Dylik omröstning anställdes ock vid 1872 års riksdag, då kamrarna fattat olika beslut i fråga om erläggande i visst fall af dubbel rekommendationsafgift.

Vidare hafva, på sätt här nedan synes, vid föregående tillfällen, då förändringar vidtagits med afseende å hithörande afgifter, de af Kungl. Maj:t därom aflämnade propositioner innefattat en hemställan om fastställande af de postafgifter, som blifvit af Kungl. Maj:t föreslagna. I en till 1882 års Riksdag aflåten proposition föreslog Kungl. Maj:t, att portot för lokalbref äfvensom afgiften för assurerade försändelser måtte bestämmas till vissa närmare angifna belopp; och ansågs, efter det kamrarna med afseende å denna sistnämnda afgift fattat skiljaktiga beslut, frågan härom vara af beskaffenhet att böra afgöras medelst gemensam omröstning. Hvad särskildt angår det slags afgift, hvarom här är fråga, eller rekommendationsafgiften, föreslog Kungl. Maj:t i proposition till 1884 års Riksdag, att densamma måtte fastställas till nu gällande belopp, 20 öre.

Ett ytterligare stöd för bevillningsutskottets uppfattning i fråga om tolkning af grundlagens hithörande föreskrifter synes utskottet vara att hämta i ett af 1896 års Riksdag i detta ämne gjordt uttalande, för hvilket utskottet äfven anser sig böra i korthet redogöra.

I en till sistnämnda års Riksdag aflåten proposition hade Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för sin del medgifva, bland annat, att viktportot för de s. k. småpaketen skulle ökas med 50 procent. Detta förslag var föranledt af en utaf generalpoststyrelsen gjord framställning, däri styrelsen tillika hemställt, att Kungl. Maj:t måtte bestämma nya afgifter för paket af mer än 1 kilograms vikt. Generalpoststyrelsens berörda förslag blef emellertid endast, för så vidt det angick portot för småpaket, hänskjutet till Riksdagens pröfning. Med anledning häraf yttrade Riksdagen i sin till Kungl. Maj:t aflåtna skrifvelse, n:o 24, af den 18 april 1896, att Riksdagen af anförda orsaker funne paketbefordringen böra med afseende å portosatsernas fastställande i sin helhet likställas med brefposten samt att vid sådant förhållande det i öfverensstämmelse med 57 och 60 §§ regeringsformen tillkomme Riksdagen ensam att bestämma samtliga portosatser för paket af alla slag.

I enlighet med den af Riksdagen sålunda uttalade mening har ock Kungl. Maj:t i proposition till innevarande års Riksdag, däröfver bevillningsutskottet denna dag afgifver särskildt utlåtande, föreslagit Riksdagen, bland annat, att afgifterna för inrikes postpaket måtte bestämmas till vissa i propositionen angifna nedsatta belopp.

Slutligen vill ock utskottet i fråga om den formella sidan af förslaget erinra, att det synes svårt, för att icke säga ogörligt, att uppdraga en gränsskillnad för beslutandet af dessa postafgifter, hvilka alla utgöras

på ett och samma sätt, nämligen i form af stämpelafgift medelst frimärken.

Vidkommande härefter rekommendationsafgiftens belopp eller dess nedsättning från 20 till 15 öre har utskottet mot de af generalpoststyrelsen till stöd för berörda förslag anförda skäl icke något att erinra. Redan vid 1899 års riksdag förklarade utskottet vid behandlingen af den här ofvan omförmälda motionen, att det kunde ifrågasättas, huruvida icke den nu stadgade rekommendationsafgiften vore väl hög och att en nedsättning således kunde äga rum. Hvad som emellertid då i främsta rummet talade mot hvarje nedsättning af ifrågavarande afgift var, att ett förslag därom syntes icke kunna genomföras utan en afsevärd rubbning af postverkets stat och således hufvudsakligen ekonomisk hänsyn.

Under de senaste åren åter har, såsom ofvanintagna tabellariska öfversikt gifver vid handen, postverket årligen haft att uppvisa så pass stora öfverskott, att den minskning i postverkets inkomster, som kunde blifva en följd af förslagets genomförande, icke i och för sig torde böra utgöra något hinder för den ifrågasatta förändringen. Det lär för öfrigt, på sätt generalpoststyrelsen äfven framhållit, kunna antagas, att en nedsättning af den ifrågavarande afgiften kommer att åtminstone i någon mån motvägas af en däraf framkallad ökning i antalet rekommenderade försändelser. Under sådana förhållanden har bevillningsutskottet icke tvekat att förorda bifall till den föreslagna nedsättningen af rekommendationsafgiften.

Beträffande vidare den ifrågasatta sänkningen af det belopp, hvarmed postverket bör ersätta förkommen eller skadad, rekommenderad inrikes postförsändelse, äfvensom frågan om ändrade grunder för ersättning för förkommen postförskotts-försändelse, får utskottet på de af generalpoststyrelsen anförda skäl tillstyrka de af Kungl. Maj:t föreslagna ändringar i de uti dessa ämnen nu gällande bestämmelser.

Bevillningsutskottet, som icke heller har något att erinra mot det kungl. förslaget, i hvad det afser tiden för de nya bestämmelsernas trädande i kraft, hemställer alltså,

att, i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande proposition, Riksdagen — med uttalande af den mening, att det tillkommer Riksdagen allena att bestämma öfver alla slag af postafgifter — måtte besluta,

att den afgift, som för inrikes postförsändelses rekommendation bör i Sverige utöfver belöpande postbefordringsavgift erläggas, skall utgöra 15 öre;

att, med bibehållande i öfrigt af gällande stadganden rörande ersättning af postmedlen för förkommen eller skadad inrikes rekommenderad försändelse, ersättningsbeloppet må begränsas till 36 kronor;

att, med upphäfvande af nuvarande stadganden om ersättning af postmedlen för inrikes postförskotts försändelse, som gått förlorad medan densamma befunnit sig under postverkets vård, för dylik ersättnings utbetalande må tillämpas enahanda grunder, som om försändelsen icke varit belagd med postförskott, samt

att ofvanberörda bestämmelser må träda i kraft den 1 juli 1905.

Stockholm den 10 februari 1905.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

af herr *Almström*; samt

af herrar *G. Jansson* och *O. A. Ericsson*, hvilka ansett det för förkommen eller skadad inrikes rekommenderad försändelse nu bestämda belopp, 50 kronor, böra oförändradt bibehållas.